

Ловен сокол *Falco cherrug*

Описание на вида

Вид с присъствие през гнездовия сезон (без да е известно заето гнездо), преминаващ при миграция и скитания и зимуващ в България. Прелита поединично. Отчитайки факта, че популацията през последните години в някои страни на север от България (Унгария, Сърбия, Румъния и

др.) се увеличава, то вероятността да се отчитат все повече птици от този вид нараства.

Сн. Диана Павлова, БДЗП, 2012

Степен на проученост, обзор на наличната информация и принос на проекта

В България миграцията е целенасочено проучвана след 1977 г. (Laine, 1978). По-добре е проучена есенната миграция на вида. В периода 1979 до 2003 г. (с изключение на 1994, 1995, 1997 и 2000 г.) е проучена есенната миграция на вида в района на Атанасовското езеро, като за 24-годишния период са регистрирани числености до 29 (1997 г.) индивида за миграционен сезон (Michev et al., 2011). През 2001 г. не са регистрирани мигриращи ловни соколи. Според това проучване миграцията на ловния сокол протича през целия период от август до края на октомври. В района на Балчик през 2003 г. при целенасочено проучване на миграцията, свързано с намерения за развитие на ветропаркове, за един миграционен сезон са установени да прелитат 6 инд. (НБОИ, 2012). През есента на 2004 г. в рамките на целенасочено проучване на есенната миграция в Източна България, паралелно на 9 наблюдателни точки за целите на Natura 2000, миграция на ловни соколи е установена в района на Добруджа при Българево (1 инд.), Балчик (7 инд.), Рогачево (2 инд.) и в Източна Стара планина – Паницово (2 инд.) (BSPB, 2005). Най-голям брой мигриращи ловни соколи през този миграционен сезон са наблюдавани при Балчик. При това проучване е установено, че през 2004 г. миграцията на ловния сокол започва от началото на септември и продължава до последната десетдневка на октомври. През 2005 г. при проучването на есенната миграция в Източна България паралелно на 9 наблюдателни точки, ловни соколи са установени в района на Добруджа при Българево (2 инд.), Топола (1 инд.), Безводица (1 инд.), Кремена (1 инд.), както и в района на Атанасовско езеро (27 инд.), като най-голям брой прелитащи ловни соколи за миграционния сезон са установени при Атанасовско езеро. През 2005 г. есенната миграция на ловния сокол е започнала в последната десетдневка на август и е продължила до първата десетдневка на октомври. В периода от 2006 до 2010 г. започват да се провеждат проучвания на миграцията на птиците във връзка с инвестиционни интереси за изграждане на ветрогенератори, като проучванията са съсредоточени основно в Добруджа. При тези проучвания мигриращи ловни соколи са наблюдавани при Каварна, Хаджи Димитър, Пролез, Бежаново, Телериг и Добрин, Станата, като най-голям брой ловни соколи са установени през 2009 г. при село Добрин – 4 индивида за миграционния сезон (Герджиков, Илиев, 2011). В периода 2008 – 2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени и по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като ловни соколи са установени да прелитат единствено в района на село Иваново (в Защитена зона „Ломовете“) – 3 индивида (НБОИ, 2012).

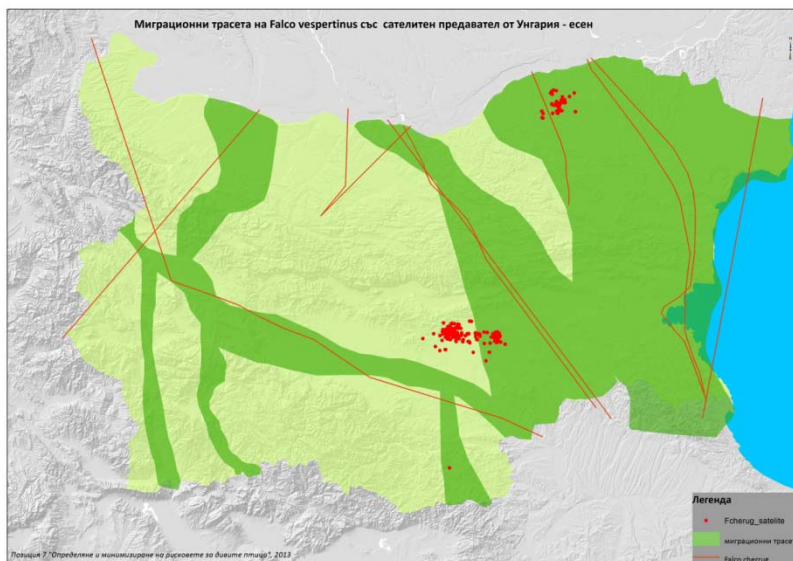
В Световния справочник на миграционните пътища на грабливите птици (Zalles, Bildstein, 2000) като места с миграция на ловни соколи, освен Атанасовско езеро, са посочени нос Емине, курорта Албена, нос Калиакра, Ломовете, Пловдив, Софийската котловина.

Извън посочените по-горе райони, при случайни наблюдения на птици, ловни соколи по време на есенна миграция са наблюдавани в района на село Златия (2001 г.), Шабленска

тузла (2008 и 2009 г.), Шабленско езеро (2003 г.), Девня (2007 г.), Драгоманско блато (2005 г.), в района на Горно Ботево (2011 г.), село Момчилово (2009 г.), Пловдив (2011 г.) (НБОИ, 2012).

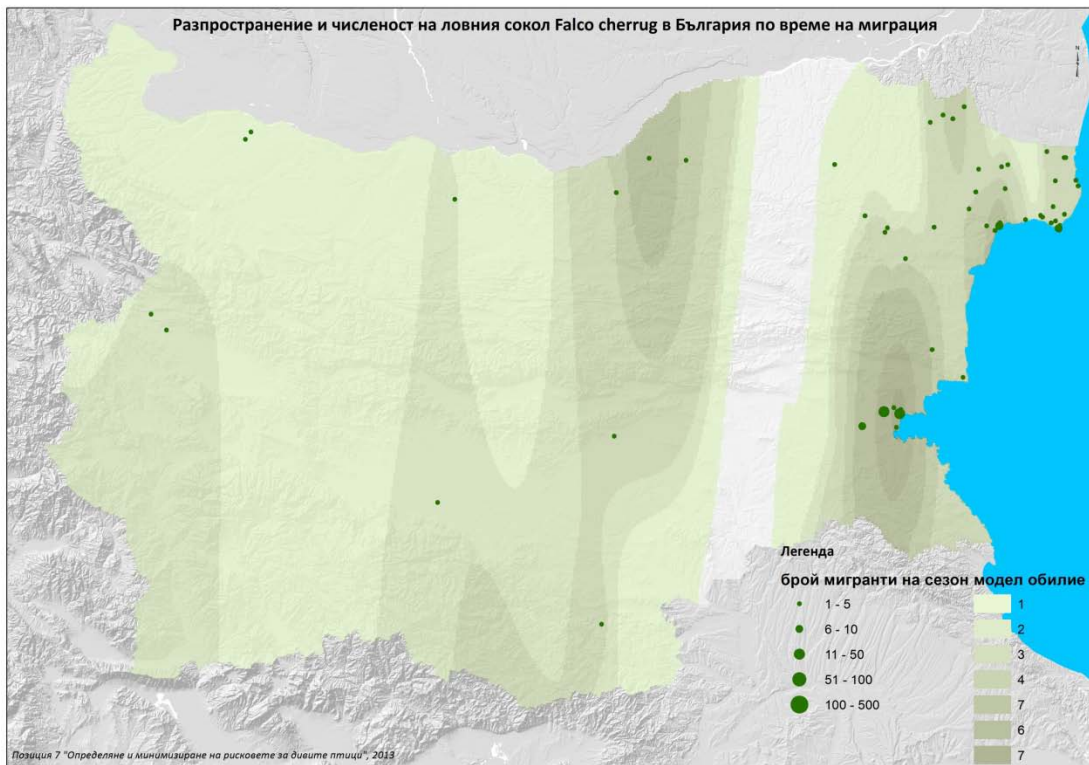
През пролетта на 2005 г. при паралелните проучвания на пролетната миграция в Добруджа един ловен сокол е наблюдаван при село Кремена. В периода на интензивни проучвания на миграцията в Добруджа заради засиления инвеститорски интерес за изграждане на ветрогенератори, мигриращи ловни соколи са наблюдавани при Пролез, Преселка и Добротич. При случайни наблюдения през пролетния период мигриращ ловен сокол е наблюдаван северно от Долината на река Батова през 2012 г. (НБОИ, 2012)

От 2008 г. насам се провеждат сателитни проследявания на млади ловни соколи от Унгария, а по-късно и от Словакия и Украйна, като поне 9 птици са преминавали през България (фиг. 89). Не може да се дефинира определена част от България през която маркираните птици предпочитат да преминават. Част от птиците се задържат доста дълго в един район – между седмица и повече от 5 месеца (като обхващат и зимния сезон). Райони, където маркирани птици се наблюдават да се задържат по време на миграцията, са установени в Лудогорието, Добруджа и в Горнотракийската низина.

Фиг. 89 Унгарски ловни соколи със сателитни предаватели преминали през България по време на есенна миграция в периода 2008 – 2012 г.

В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. са установени да прелитат 17 индивида. Единични птици са наблюдавани по време на прелета в Добруджа, Лудогорието, Дунавската равнина и Софийското поле, но най-голям брой птици е установен в източната част на Добруджа – по 4 индивида на наблюдателните точки Дуранкулак и Преселенци. По време на проучването на есенната миграция през 2012 г. са установени да прелитат 29 индивида. От тях 5 са отчетени в Добруджа (3 на Дуранкулак, по един на Пленимир и Свети Никола). Останалите 24 са регистрирани в Южна България – Ветрен, Равнец, Атанасовко езеро, Арката. Съпоставяйки данните от наблюденията от Добруджа и Южна България може да се приеме, че се касае за различни индивиди.

Фиг. 90 Разпространение и численост на ловния сокол в България по време на миграция на база на наличната информация

Характеристика на миграцията

Численост и фронт на миграцията

Малоброен по време на есенния прелет. По време на пролетна миграция през България са установени да прелитат единични птици, само в Добруджа. През есента има значително повече наблюдения, както в Добруджа, така и в района на Бургас, Източните Родопи, Лудогорието, Дунавската равнина и Софийското поле. Наблюдавани са до 29 индивида на миграционен сезон – най-много в Добруджа и при Бургас.

Интензивност и динамика на прелета

Сезонна динамика

По време на пролетна миграция е наблюдаван през април. По време на есенната миграция прелита от втората десетдневка на август до края на октомври. По-голям брой ловни соколи е регистриран в края на август.

Дневна динамика

Ловният сокол прелита основно между 8 ч. сутрин и 16 ч следобед. В районите на наблюдателните точки повечето птици са наблюдавани в часовете до обяд.

Височинно разпределение на прелитащите реещи птици

Ловният сокол е известен като вид, който се придържа към малки височини на полет (най-често до 100 м). По време на миграция е наблюдаван да прелита в широк височинен диапазон - от 10 м до 600 м. Както по време на есенната, така и по време на пролетната миграция повечето птици са регистрирани да прелитат на височина до 200 м.

Миграционни потоци

Макар че в много от случаите на наблюдавани ловни соколи те са прелитали в основните миграционни посоки за сезона, не може да се определи основно направление на миграцията през есента. Птиците прелитат в различни посоки, особено в Добруджа. Сателитните проучвания доказват, че прелетът не е строго ориентиран. Отделни птици поддържат направление запад – изток в Дунавска равнина или летят на югоизток в Горнотракийската низина, на юг в Западна България и по Черноморието. През пролетта регистрираната посока на прелета е север и северозапад.

Използване на района за стационаране и нощуване от реещи птици

Млади птици се задържат в страната при миграция и скитане, като през значителна част от деня ловуват. Такива птици, маркирани със сателитни предаватели в Унгария, Словакия и Украйна, са регистрирани да стационарират и нощуват в Добруджа, Лудогорието и Горнотракийската низина.